

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
proprietary Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvartum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput XV. (a) Alexander III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74533](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74533)

ex præfenti textu, cui consonant textus in cap. 2. cap. tua 4. de sponsa duorum, cap. tenor 10. §. final. juncta Glossa verbo *Accedat*, de re judic. docent Gutierrez de matrim. cap. 37. num. 1. Tondutus Sanleg. *suprà*, num. 6. qui alios casus prosequuntur, in quibus uxor etiam jam ducta sequestrari potest. Nec novum est liberam personam sequestrari, l. 3. §. in hoc, ff. de li-

ber. hom. exhib. notavit Cujac. 28. qq. Papin. in l. 5. §. 1. ut legat. nomm. Illud etiam rectè in præfenti docetur, sequestrum puellæ durare in hoc casu non solum usque dum constet de consensu pleno ipsius, verum & donec lis fuerit finita, sententiaque prolata, ut ita facilius ipsa executioni mandari possit, ut in cap. penult. de probat.

CAPUT XV.

(a) Alexander III.

Veniens ad nos VV. lator præsentium supplici nobis relatione monstravit, quod in domo sua mulierem quandam recepit, de qua filium & filiam habuit, cui fidem coram pluribus præstitit, quod eam duceret in uxorem: interim autem cum de quadam civitate ad propria remearet, apud domum vicini sui pernoctavit, cujus filia nocte illa secum concubuit; & cum pater in lecto ejus simul invenisset summo mane, invitum ipsum eam desponsare coëgit, qui nuper in præsentia nostra constitutus, nos consuluit, cui potius adherere deberet. Quia verò nequaquam innotuit nobis, utrum post fidem præstitam, primam cognoverit: mandamus quatenus rei veritatem diligenter inquiras, & si inveneris quod primam post fidem præstitam cognoverit, ipsum cum ea facias remanere: quod si post datam fidem eam non cognoverit, secundæ, nisi metu coactus, qui posset in virum constantem cadere, eam desponsaverit, tanquam uxori facias adherere.

NOTÆ.

1. (a) **A**lexander III.] Ita etiam legitur in secunda collectione, sub hoc titul. cap. 2. nullibi tamen exprimitur, cui rescribat Pontifex. Proponitur autem in præfenti, quod Guillelmus quandam feminam in domum traduxit, ex eaque liberos suscepit, & fidem ipsi dedit, contracturum se cum ea matrimonium. Interim dum cum filia cujusdam vicini concubuisse, ab ejus patre comprehensus, coactus est eam in uxorem accipere; quæsitum est, an per hoc matrimonium priora sponsalia soluta essent? Et doctè distinguit Pontifex ita, ut si prius feminam cognovit, & postea sponsalia cum ea de futuro contraxit, per matrimonium cum secunda celebratum soluta fuerint priora sponsalia de futuro, nisi hoc matrimonium per vim majorem, sive magistralem, ut Fulgentius agebat, celebratum sit: si verò post sponsalia de futuro contracta cognovit eam, quia per talem copulam sponsalia transeunt in matrimonium, cap. penult. & ultim. hoc titul. adeo ut contra hoc matrimonium præsumptum probatio in contrarium non admittatur, cap. 6. de condit. apposit. secundum matrimonium nullum est, etiam si in eo metus non intercesserit.

curatoribus. Trident. sess. 24. de reformat. matrimonii, cap. 9. l. si patre 22. ibi: Qui inter invitos non contrahitur; Digestis de ritu nuptiarum, l. si mulier, §. si dos, ff. de eo, quod metus, l. 10. tit. 2. partita 4. Illustrant ultra congestos à Barbosa in præfenti, & lib. 1. not. 1. & not. 75. Basilii Legion. de matrim. lib. 4. cap. 14. num. 2. Anton. Perez eod. tract. d. sp. 17. per totam, Rithershusius ad Salvianum fol. 334. Luna & Arellanus lib. 2. de juris ratione, cap. 10. num. 20. Cabreros de metus lib. 2. cap. 19. num. 60. & 82. Petrus Gregor. lib. 3. part. tit. 21. cap. 8. & in cap. muliere, hoc tit. Arniseus de jure connub. cap. 3. sect. 9. Christineus tom. 1. deci. 335. Macedo de clav. Petri, lib. 4. de matrim. cap. 2. fol. 580. Dekerus lib. 1. dissert. 9. Medrano de consensu connub. cap. 13. cum sequent. plures ex Moralists, quos refert Leander de matrim. tract. 9. disput. 16. quest. 70. Bronchorst. centur. 3. enantioph. assert. 5. Tapia tom. 1. cath. lib. 1. quest. 3. art. 1.

Sed hæc assertio difficilis redditur sequentibus juris principiis. Primò, nam matrimonium est contractus, cap. gaudemus, de divortis, l. 1. §. si ea, ff. de ventre in possessionem: sed omnes contractus metu celebrati sunt validi, l. si mulier, §. si metu, ff. de eo quod metus, l. si metus 84. de adquir. heredit. l. 3. §. 7. Cod. de his que vi, l. interpositas, C. de transact. Ergo & matrimonium metu celebratum, validum esse debet. Augetur primò hæc dubitandi ratio, nam metus reverentialis excludit consensum, l. 1. §. que onerande, ff. quarum rerum actio: sed matrimonium metureverentiale celebratum, vim & effectum habet, l. si patre 22. ff. de ritu nupt. ergo matrimonium metu contractum valet, & subsistit. Augetur secundò, nam juramentum sequitur naturam actus, cui adheret, l. si quis pro eo, ff. de fidejuss. l. si quis inquilinos 112. §. 1. ff. de leg. 1. l. final. C. de non numerat. pecun. sed matrimonium metu

EXTOR-

COMMENTARIUM.

2. **I**n his tribus decisionibus una, eademque doctetur sententia, quam pro conclusione disputandam proponimus: *Matrimonium ex metu gravi cadente in virum constantem celebratum, nullum est.* Probat eam textus in cap. de muliere 6. cap. ad id 21. cap. consultationi 28. cum sequenti, hoc titul. cap. ex literis, de desp. impub. cap. 2. de eo, qui duxit in matrimonium, cap. propterea, cap. significavit, eod. cap. accedens, de pro-

Conclusio traditur & probatur.

extortum, si juramentum accedat, valet, & tenet, *cap. inter cetera 22. quest. 4.* ergo et si juramentum ei non inhereat, valet matrimonium, & sustinetur. Augetur deinde hæc difficultas; nam matrimonium solo consensu contrahentium perficitur, *cap. sufficiat 27. quest. 2.* sed in actu metu gesto datur verus consensus, *l. si mulier, §. si metu, ff. de eo, quod metus, ibi, Coactus voluit*: igitur matrimonium metu celebratum non est irritum. Denique adversatur, nam ad votum emittendum libera, & spontanea voluntas, sicuti in matrimonio requiritur; cum votum sit spontanea, & deliberata promissio facta Deo de aliquo bono meliori, *cap. literaturam 3. de voto, & voti redempti, cap. non est 15. quest. 1.* ibi: *voluntarium sibi militem elegit Christus*: & *cap. presens 20. quest. 3. cap. jam vero, §. ex his omnibus 23. quest. 6.* at verò votum Deo emissum propter mortis metum, qui iustus est, validum dicitur, *cap. porrectum 13. cap. sicut nobis 17. de regular.* igitur matrimonium metu extortum habet vim,

4.
De metu
matrimo-
nio inter-
cedente.

Quæ dubitandi ratione ita fulticit non obstante, vera est præsens assertio, pro cuius expositione, omisiss his, quæ adduxi in *cap. 1. de his quæ vi*, ut de metu tantum circa matrimonium adhibito agamus, sciendum est, metum gravem iniuste illatum à causa extrinseca, animo extorquendi consensum ad matrimonium, illud ipso jure nullum reddere ex juribus supra citatis. Dixi metum gravem pro illo, quem DD. vulgò appellant cadentem in virum constantem, cujus species retuli in *d. cap. 1.* & illis adjungi debent importunæ preces, argumento textus in *cap. sciant cuncti, de elect. in 6. l. isti 8. ff. de eo, quod met. causa*: docent Basil. *de matrim. lib. 4. cap. 5.* Leander *d. disput. 16. quest. 7.* præcipue cum ipsæ importunæ preces procedunt à persona, cui reverentia debetur, *l. 1. ff. de servo corrupti, ibi: Persuaderi est plusquam compelli & cogi*: & *l. 1. C. ne filius pro patre, l. 5. C. de apostatis, l. 3. ff. de homine libero, l. unica, C. de raptu virginum, cap. importuna, de penit. distinct. 1. cap. fin. de rescriptis lib. 6.* Joannes XXI. in *extravag. execrabilis, de prob. ibi: Et improbitate importunâ potentium à nobis non tam obtinuisse, quam extorsisse plerumq. noscuntur.* Facit Horatius *lib. 1. epist. ad Neronem, ibi: Nam me rogat, & prece cogit.* Publius Minius apud Macrobius *lib. 2. Saturg. cap. 7.*

Cogit rogando, quæ rogat potentior.

Aufonius præfat. ad *Cent. ibi: Potentissimum imperandi genus esse, ait, cum rogat qui jubere potest.* Alibi item ita præfatur:

Scribere me Augustus jubet, & mea carmina poscit:

Penè rogans blando vis latet imperio.

Petrus Bletensis epist. 1. laudat illud Joannis Sarrisbariensis.

Est errare dicunt species violenta jubendi;

Et quasi nudato supplicat ense potens.

Carnotensis epist. 126. Regiæ preces idem valent secundum commune proverbium, quod minæ: & ita decisum fuisse in sacra Rota, constat ex decisione 326. Gregorii XV. & defendunt Barbosa *vor. 1. num. 36.* Cabrereros *de metu lib. 1. cap. 8. n. 8.* Leander *suprà, quest. 15.* Etiam adjungi debet metus reverentialis, qui cadit in subditum comparatione Magistratus, Mesa *lib. 3. variar. cap. 36.* in filium erga patrem præcedentibus persuasionibus, Barbosa *lib. 1. voto 16. & lib. 2. voto 127.* in pupilla respectu tutoris, in fratre minori respectu majoris, si ab eo

alimenta percipiat, & accedat minæ, verbera, aut spes improbæ tractationis, ut probat Cabrereros ubi *suprà lib. 2. cap. 19. num. 74.* licet contrarium non improbabile dicant Diana, & alii relati à Leandro *de matrim. d. tract. 9. disput. 16. quest. 14.* immò & præsentiam solam illi, cui debetur reverentia, pro minis & verberibus fat esse ad actum annullandum, ex pluribus resolvit Marinis *tom. 1. decis. 146.* Dixi metum debere esse iniuste illatum; nam si iuste inferatur, non extorquetur consensus per injuriam; unde valet matrimonium casu, quo quis ob metum mutilationis membri, vel carceris, seu excommunicationis contraxit cum puella, cui fidem dedit. Diana *p. 9. tract. 8. ref. 10. & 26.* si nuptiæ præcipiantur à iudice, non verò à privato, qui potestatem eam non habet: quo modo intelligitur textus in *cap. veniens, el. 2. hoc tit. vel cum ille, qui ultimo supplicio afficiendus est, in uxorem ducit filiam, vel uxorem occisi, impunitate sibi concessâ, si cum ea matrimonium celebret.* Diana *d. part. 9. tract. 8. resolut. 27.* Dixi etiam, debere inferri metum à causa extrinseca; nam si inferatur à causa naturali, ut morbo, naufragio, aut timore inferni, validum est matrimonium, ut cum metu præsentaneæ mortis quis contraxit matrimonium cum concubina. Item validum erit cum metus procedit à causa libera, veluti dum quis ad mortem damnatur, & ut incolumis evadat, ducit meretricem, juxta consuetudinem quarundam regionum; tunc enim validum est matrimonium, quia hic metus nascitur à causa naturali intrinseca, & est incussus à causa libera ad contrahendum matrimonium. Covarr. *2. p. de matrim. cap. 3. §. 4. num. 16.* Bonacina *eod. tract. quest. 3. de imped. punct. 8. num. 16.* Sanchez *lib. 4. de matrim. disp. 12. num. 4.* Etiam desideratur, ut metus incutiatur animo extorquendi consensum ad matrimonium; nam si ob alium finem metus incutiatur, matrimonium subsistit. Ratio est, quia tunc non compellitur ab alio ad matrimonium contrahendum, & voluntariè id contrahens eligit, ut medium ad periculum animæ, seu corporis effugiendum. Tum etiam, nam involuntarium, quod in eo matrimonio invenitur, non censetur causa consensus, sed tantum occasio, ideoque matrimonium sponte celebratum à defloratore puellæ ob periculum mortis evadendum, quia pater ipse cum interficere volebat, validum est, si talis metus non fuit impositus ut matrimonium celebretur, sed alio fine, hoc est, ad vindictam injuriæ fumentandam; nam si metus fuit incussus ad extorquendum matrimonium, illud est invalidum. Unde resolvunt Sanchez ubi *suprà, num. 15.* Bonacina *num. 23.* matrimonium celebratum ab ægroto cum filia medici, eum aliter mederi nolentis, vel cum filia iudicis, à quo promittitur absolutio à poena mortis, si cum ejus filia contrahat, validum esse; quia tunc metus non incutitur ad matrimonium celebrandum. Ex quo principio lucem accipiunt textus in *l. si mulier, ff. de eo quod metus causâ, junctis Cujac. lib. 11. Pauli ad edict. & Fabr. ibi, & textus in l. accusationis 10. C. de his quæ vi.*

Metus igitur gravis, & cadens in constantem virum, iniuste illatus, reddat matrimonium ipso jure nullum, tam in foro interno, quam externo. Ratio est, nam cum matrimonium petat voluntatem omnino voluntariam, Quincilian *declam. 247.* *Nusquam libertas tam necessaria, quam in matrimo-*

5.
Traditum
dubitandi
ratio.

monio

monio est, ut donatio, libertatis datio, & testamentum; ideo propter metum gravem ipso jure nullum est, ut probavi in d. cap. 1. de his que vi. Accedit, quod nuptiæ coactæ improbos exitus habere solent, d. cap. cum locum, ibi: Ne per timorem dicat sibi placere quod odit, & sequatur exitus, qui de invitis nuptiis provenire solet. Facit Barclajus lib. 3. Argen. ibi: Sed scis conjugia plus animorum, quam corporum federe esse suavia? Liberæ hominum mentes sunt, nec ullis legibus cogi possunt velle quod nolunt. Et infra: Nam nec tibi expedirent coacti hymenat. Sed an jure positivo tantum, an etiam jure naturali matrimonium hoc nullum sit, quæri solet? Et nullum esse tantum jure positivo, docuerunt Paludanus in 4. distinct. 29. q. 1. artic. 3. & plures alii, quos refert, & sequitur Thom. Sanchez lib. 4. de matrim. disp. 14. num. 4. Sed verior est contraria sententia, videlicet matrimonium metu gravi celebratum nullum esse, etiam jure naturali. Eam defendunt Scotus in 4. distinct. 29. q. unic. Sanctus Bonavent. ibi, quest. 1. num. 5. Bartholomæus a Ledesma de matrim. d. 23. conclus. 2. Molina de justitia tract. 2. disp. 326. Rebellus lib. 2. de matrim. quest. 11. conclus. 2. sect. 1. Basilus eodem tract. dist. c. 14. n. 4. Diana 4. p. tract. 4. resol. 34. Ratio est, quia ad matrimonium desideratur magis libertas voluntatis, quam ad alios contractus civiles, siquidem alii contractus metu celebrati rescindi valent, matrimonium verò etiam ut purus contractus revocari nequit, cum contineat vinculum indissolubile. Deinde, nam Ecclesia PP. dum matrimonium metu celebratum nullum esse docent, non aliquid noviter constitutuere fatentur, sed tantum declarare similia matrimonia esse ipso jure nulla.

8. Nec tantum matrimonium metu gravi celebratum ipso jure nullum est, verum & omnes actus ad matrimonium spectantes metu gesti, ipso jure nulli sunt, veluti constitutio procuratoris ad matrimonium contrahendum, cap. accedens, de procurat. ubi notavi. Similiter dotis promissio metu gravi facta, ipso jure nulla est, l. si mulier, §. dos, ff. de eo quod metus causa, l. final. tit. 11. part. 8. docent Novellus de dote, 6. p. privileg. 39. num. 1. Barbof. in rubric. solut. matrim. 4. p. num. 28. Pichardus in §. 1. Inst. de except. n. 26. Medrano de consensu connub. cap. 13. num. 15. Quæ sententia valde difficilis est, siquidem similibus dotis promissio fit per stipulationem; stipulationes autem ipso jure valent, quamvis ex edicto Prætoris rescindantur, l. 1. ff. de eo quod metus. Unde videbatur etiam stipulationem ex causa dotis factam ipso jure subsistere; quare varias hujus specialitatis rationes assignarunt DD. supra relati, & Fortunius Garcia de ult. fin. num. 427. Panormit. in cap. 9. de his que vi. Tandem Cujac. in d. §. si dos, eam reddit, quod actio dotis bonæ fidei est, non stricti juris, §. fuerat, Inst. de actionibus. Unde sicut contractus bonæ fidei est ipso jure nullus propter dolum dantem causam contractui, l. & eleganter 7. ff. de dolo, l. 3. §. final. ff. pro socio: similiter & nullus erit propter metum, in quo dolus inest, l. si cum exceptione 14. §. eum, 13. ff. de eo quod metus causa. Sed non rectè ratiocinatur Cujac. nam dolus dans causam contractui bonæ fidei, ipsum nullum reddit, d. l. & eleganter: metus verò dans causam simili contractui, tantum præstat

rescindendi facultatem, l. 1. ubi omnes, C. de rescind. Accedit, nam textus in d. §. si dos, loquitur de dote per stipulationem promissa, quæ stipulatio olim stricti juris erat, §. fuerat, Inst. de act. P. Barbof. in d. rubric. solut. matrim. 4. part. num. 31. aliam rationem reddit, videlicet in d. §. si dos, promissionem dotis nullam fuisse, quia nulla quantitas expressa fuit in eo, juxta regulam textus in l. cum post 69. generi, ff. de jure dotium: nam tunc aut nihil subintelligitur determinatum, & tunc promissio dotis, tanquam incerta, non valet, l. 1. ff. de dotis promiss. l. truncum, ff. de verb. oblig. aut creditur promissa quantitas per bonum virum taxanda, ut ita dotis quantitas habeatur, quam vir bonus arbitrabitur, argumento textus in l. 3. C. de dotis promiss. & cum talis promissio metu facta nulla est, tunc vir bonus non arbitrabitur dotem metu promissam deberi, ex ratione textus in l. 1. ff. de eo quod metus. Sed licet hæc ratio subtilis sit, nunc placet alia communior, quam post Baldum, Hostiensem, Panormit. & alios defendit Sanchez lib. 4. de matrim. disp. 12. n. 23. Videlicet, quod cum dotis obligatio sit accessoria matrimonii, l. 3. C. de jure dotium, quia sine eo dari non potest, ideo sicut matrimonium metu celebratum nullum est ipso jure, ita & dotis promissio facta ipso jure est nulla. Quam rationem etsi variis argumentis impugnet P. Barbof. ubi supra, eam tamen rectè defendit Thomas Sanchez ubi supra. Etiam ne suspicio coactionis, seu metus daretur in matrimonio, prohibitum fuit jure civili Magistratibus, qui temporarium officium in aliqua provincia gerebant, non solum provincialem sceminam in uxorem ducere, verum & consentire filio suo uxorem ducenti, l. si quis officium 38. l. qui in provincia 57. l. Præfectus 63. ff. de ritu nupt. Probant Cujac. ad titulum, C. si rector provinc. & lib. 4. observ. cap. 22. Fornerius lib. 3. select. cap. 16. Pinellus lib. 1. select. cap. 2. num. 55. Mancinus general. cent. 1. cap. 4. Mesa lib. 3. var. cap. 33. Pacius cent. 8. quest. 8. Giphanius ad legem penult. C. de spons. Brissonius de jure connub. pag. 51. Hothom. lib. 13. observ. cap. 11. Costa in §. si arbitrato: ad quam prohibitionem spectant textus in l. unica, C. si rector provinc. l. 6. C. de nuptiis, l. si concubina, ff. rer. amor. l. ultim. Cod. de concubinis, l. penult. Cod. de spons. l. 3. §. 1. l. cum hic 32. §. ultim. de donat. inter. l. 2. §. 1. ff. de his que ut indign. l. dote 61. de ritu nupt. l. 4. Cod. de incestu, l. si & invidia, Cod. de his que vi. Si verò magistratum gerens matrimonium contraheret, non uxoris, sed concubinæ loco habebatur, l. 65. §. 1. de ritu nupt. Unde non dubito, illam manasse opinionem, quæ apud nonnullos invaluit, nempe S. Helenam Constantini matrem, non Constantii conjugem, sed potius concubinam fuisse, ut ait Zosimus lib. 2. alii apud Zonaram tom. 3. Robertus lib. 2. rer. judicat. cap. 14 utpote, quia Constantius eam duxit uxorem cum Romani exercitus Dux in Britannia mereret. Sed sanè post depositum officium, dum in eadem voluntate perseveravit, juxta effectæ fuerunt nuptiæ, ex sententia ejusdem Pauli in d. l. 65. §. 1. & ita legitimam conjugem Helenam vocat Galicanus in paneg. 1. Constantii, ut refert Baronius anno 306. videndus Retes lib. 8. opusc. fol. 329. Etiam ob rationem potentatus matrimonium prohibi-

tum fuit inter tutorem & pupillam, l. i. C. de interd. matrim. l. 6. C. de donat. int. l. 2. C. qui daturus l. tutor 36. cum sequent. l. si quis tutor 60. cum sequent. de ritu nupt. l. tutor 15. de spons. l. cum hic 32. §. final. de donat. l. si concubina 17. ff. rerum amot. l. cum post 69. §. nuptis, de jure dot. l. filius 28. §. si quis, de lib. & posth. l. si tutor, §. fin. de legat. 1. l. 2. §. 1. de his que ut indign. l. 7. ad l. ful. de adult. Cujac. 16. observat. cap. 33. Faber in Papin. titul. 9. princip. 1. ill. 11. & princip. 6. illat. 21. Larrea decif. 46.

9. Dissolvitur
dubitandi
ratio.

Nec obstat dubitandi ratio supra adducta, cui respondendum est, negando consequentiam; nam, ut supra dixi, matrimonium metu celebratum, idem nullum est, quia cum petat voluntatem omnino liberam, & ejus naturæ sit, ut semel celebratum rescindi non valeat, ut in cæteris contractibus non contingit, qui licet ipso jure valeant, rescindi possunt per Præto-rem, ex latè adductis in d. cap. 1. de his que vi; ideo matrimonium ipso jure nullum est. Nec obstat primum augmentum ipsius difficultatis, deductum ex dicta lege si patre cogente 22. ff. de ritu nupt. Cui satisfaciendum est discrimen assignando inter casum, in quo cum metu reverentia adfuit minæ, & inter eum, in quo tantum metus reverentialis datur. Primo casu matrimonium ipso jure nullum est, quia creditur metus cadens in virum constantem; secundò verò casu matrimonium sustinetur, d. l. si patre cogente, quo modo etiam accipiuntur textum in l. fidejussor, §. pater, ff. de pignor. l. penult. ff. de furtis. Fachineus lib. 2. controvers. cap. 97. Sanchez ubi supra, disput. 6. num. 7. & 20. & plura de metu reverentia addunt Barbosa d. voto 1. & Basilius ubi supra. Nec obstat secundum augmentum ipsius difficultatis, pro cujus solutione sciendum est, matrimonium contractum metu gravi, & juramento accedente, nullum esse, ut facile probatur in cap. 2. de eo qui duxit in matrimonium: ubi Alexand. III. respondit, eum, qui post matrimonium metu contractum, & juratum aliam duxit, cum secunda validè contraxisset, cum eaque licitè permanfurum; imò nec aliqua pœna adjecta fuit pro juramenti violatione, quia nullus erat momenti, & ita nec relaxatione indigebat, alias enim si hujusmodi juramentum validè adhiberetur, aliquam Ecclesia illi pœnitentiam imponeret, sicut pro sponsalibus juramento firmatis, & violatis imponitur in cap. sicut, hoc titul. Nec tunc obstat textus in dict. cap. inter cetera 22. quest. 4. pro cujus interpretatione varia adduxerunt Interpretes; Glossa enim in d. cap. inter cetera, verbo Matrimonium, & in dict. cap. 2. de his que vi, verbo Coactus, inquit procedere de consilio, non verò de præcepto prædictam decisionem. Sed hæc solutio admitti non debet: tum qui ea verba, matrimonium contractum in Deo fixum & stabile, potius præcepto, quam consilio applicari posse videntur. Aliter

Glossa ipsa accepit textum illum, asserendo videlicet, ideo ibi matrimonium metu celebratum juramento accedente reddi validum, quia post matrimonium intercessit copula, juxta textum in cap. veniens, el. 2. hoc titulo, dict. cap. 2. de eo qui duxit in matrimonium. Quæ solutio displicet ex eo, tum quia ex textus serie non constat, copulam præcessisse: tum quia si ob copulam subsequutam validum redderetur matrimonium, impertinens esset ratio, quam textus assignat in illis verbis: *Quia vero quam prius concubinam habuerat, non est peccatum in conjugem accipere.* Cum esse peccatum, nec ne, nihil ad valorem matrimonii conferat. Tandem Glossa in d. cap. 2. de eo qui duxit in matrimonium, quam ibi sequuntur Antonius num. 7. Abbas num. 8. affirmat, matrimonium fuisse validum in dict. cap. inter; quia metus, ex quo celebratum fuit, erat levis, non verò gravis, & cadens in virum constantem. Verùm hæc solutio etiam displicet, quia expressè ait textus, *timore necis;* & assignat eam rationem, *quia non est peccatum contrahere cum illa:* quæ ratio etiam habet locum in metu gravi. Quare rejectis his sententiis, & aliis relatis a Barbosa ibi, Cabreris de metis lib. 2. cap. 19. num. 80. Arellano de juris ratione lib. 2. cap. 10. num. 18. dicendum est, in eo textu consultum fuisse D. Augustinum de Ubaldo, qui metu coactus à consanguineis suæ concubinæ, jurejurando spondit se eam ducturum, ac negaturum matri, & fratribus; & ita duo diversa in eo textu tractari. Primum, an juramentum metu præstitum de ducenda concubina in uxorem, esset licitum? Secundum, an juramentum de non alenda matre & fratribus, fuisset honestum? Ad primum respondit Sanctus, licitum esse matrimonium, & in Deo firmum & stabile; cujus rei ratio dubitandi insurgebat ex tot flagitiis in ipsa promissione commissis, & quia illa fuerat promittentis concubina: unde ut docuit Covarravius 2. parte de matrim. cap. 3. §. 5. num. 3. ibi post promissionem metu factam matrimonium fuit liberè contractum, & dubitabatur, an ille qui juravit, posset matrimonium cum concubina contrahere, non verò an teneretur ex illa coacta promissione. Ad secundum verò, hujusmodi juramentum illicitum, & inhonestum esse, respondit Sanctus, quia turpitudinem continebat: docuerunt Fortunius Garcia de ultim. fine, illat. 21. column. 8. Barbosa in cap. si verò 8. de jurejur. num. 52. Nec tandem obstat ultimum augmentum dubitandi rationis, deductum ex d. cap. porrectum, cap. sicut nobis 17. de regul. Nam responderetur in illis juris locis agi de voto emisso ob metum intrinsicum, quo casu tale votum sustinetur, quia vovens sibi metum intulit: si autem votum emitteretur propter metum extrinsecum ab extraneo illatum, nullum esset, ut latè probavi in c. 1. de his que vi.